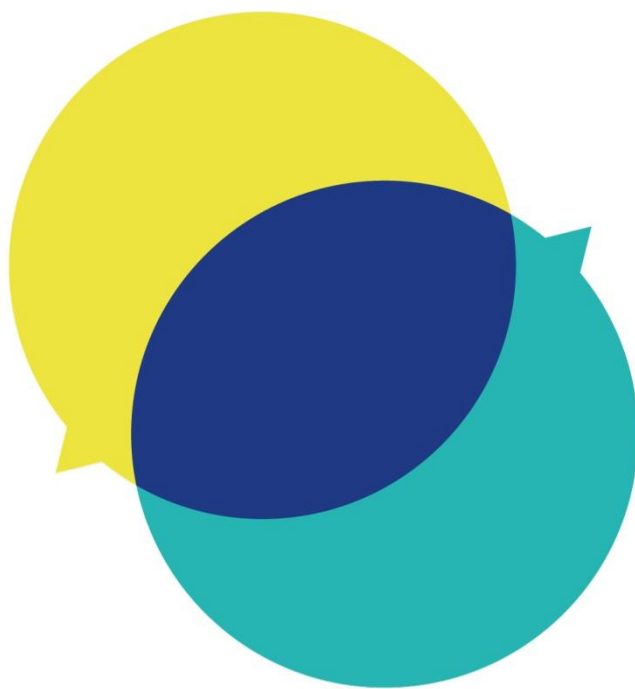
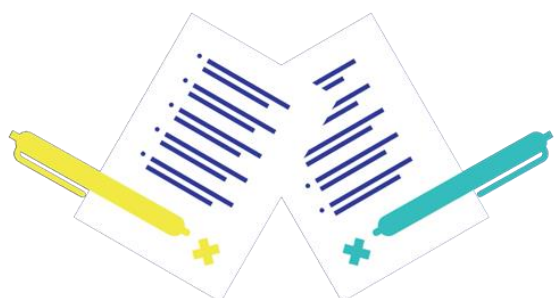

Je scheiding goed regelen?

Een duidelijk stappenplan in een scheidingssituatie

mediation company

*Copyright © 2017
Mediation Company
www.mediationcompany.nl
Jacco de Graaf & Mark Grissen*

Samen heldere afspraken maken
met behulp van ervaren mediators.
You got company.

Met dit e-book “Je scheiding goed regelen” hopen we je een goed inzicht te geven in de stappen die worden doorlopen in een scheidingssituatie. We hebben geprobeerd zo volledig mogelijk te zijn en vanuit onze praktijkervaring een algemeen beeld te schetsen. Uiteraard zijn er nog genoeg scenario’s te bedenken die in dit e-book niet aan de orde komen.

Heb je na of tijdens het lezen dan ook vragen en/of opmerkingen, schroom dan niet om, via welk kanaal dan ook, contact met ons op te nemen. Dit kan geheel vrijblijvend. We staan je graag te woord.

Jacco de Graaf
Mark Grissen

You got company.

1. De mededeling

Vertel het je partner

Uiteraard begint een scheidingstraject met een mededeling aan je partner, de “scheidingsmelding”. Het klinkt simpel, maar kan soms ingewikkeld zijn. Wanneer is het goede moment? Is er wel een goed moment? Hoe is de sfeer thuis? Hoe is jullie verstandhouding? Allemaal vragen die maken dat iedere situatie verschillend is, maar vroeg of laat moet je het er met elkaar over moeten hebben.

Op het moment dat je toekomstige ex-partner geen rekening heeft gehouden met een scheiding en jij al de nodige voorbereidingen hebt getroffen en dus een aantal “stappen voorligt”, is het goed te beseffen dat de melding grote impact zal hebben en verwerkt moet worden. Dit kost tijd. Het is belangrijk om je toekomstige ex-partner deze tijd te gunnen. Er is geen richtlijn voor de tijd die iemand nodig heeft om de volgende stap te kunnen zetten. Iedereen is verschillend, dus ook hierin.

Vertel het (samen) de kinderen

Hebben jullie een kind of kinderen, dan is het belangrijk dat jullie samen de kinderen vertellen dat jullie gaan scheiden. Kies een moment uit waarop er voldoende tijd is om met de kinderen in gesprek te gaan, zonder druk van opvolgende afspraken of verplichtingen. Kondig het moment niet te ver van tevoren aan en maak het voor de kinderen niet te beladen.

Voor jullie kinderen is het van belang te weten dat het jullie gezamenlijke beslissing is om te scheiden (ook als jullie eigen gevoel hierin verschilt) en zij daarvan niet de oorzaak zijn. Dit laatste klinkt misschien als een “open deur”, maar onderzoek leert dat kinderen zichzelf vaak verwijten maken van de scheiding van hun ouders. Kinderen hebben behoefte aan bevestiging, ze willen hun ouders niet kwijtraken. Benadruk dat je er altijd voor ze zult zijn, ook in de gewijzigde situatie en dat jullie allebei evenveel van hen houden. Geef ze aan dat jullie samen afspraken gaan maken over de toekomst.

Lees ook onze [checklist paraplugesprek](#) op onze website.

Hoe nu verder?

Op het moment dat jullie in staat zijn met elkaar te spreken over de gevolgen van de scheiding, kan ook het mediation traject ter sprake komen. Jullie kunnen je gaan oriënteren en misschien eens kennismaken met een mediator, waarvan jullie denken dat hij of zij jullie goed zou kunnen begeleiden. De mediator zal jullie eerste vragen kunnen beantwoorden, inventariseren wat er eventueel nodig is als het gaat om communicatieherstel (zie ook hierna), uitleggen welke stappen gezet moeten worden en aangeven welke kosten hiermee gemoeid gaan.

2. Communicatieherstel

Wij vinden het belangrijk dat we onze klanten zoveel mogelijk vergezellen in hun scheidingsproces. Ze staan er niet alleen voor. Iedere situatie is natuurlijk verschillend. Soms is de communicatie dusdanig verstoord dat deze eerst moet worden “vlot getrokken” voordat we überhaupt kunnen bespreken welke formele afspraken er gemaakt moeten worden. Als de verstandhouding te wensen over laat, maar jullie gemotiveerd zijn hieraan te werken kunnen we via een goed gesprek (vaak meerdere) kijken waar de knelpunten liggen en werken aan een voor jullie bestendige manier van communiceren richting de toekomst.

Als mediator zijn we getraind en beschikken we over de vaardigheden om jullie hierin te begeleiden op een manier die past bij jullie en jullie omstandigheden. Uiteraard is deze aanpak met name (maar niet uitsluitend) van toepassing op die situaties waarin er kinderen betrokken zijn.

Soms hebben onze klanten al helder hoe zij willen afwikkelen en bestaan onze werkzaamheden uit het formaliseren van deze afspraken. In de bespreking die we dan hebben lopen we alle punten bij langs en bespreken de (on)mogelijkheden. Het is onze taak te toetsen of de gemaakte afspraken voldoen aan de wet, maar we dragen ook suggesties aan, denken mee en onze ervaring is dat de gemaakte afspraken toch nog enigszins worden gewijzigd of aangevuld worden.

3. Werken aan de formele afspraken

Ouderschapsplan

Hebben jullie een kind of kinderen dan is het verstandig en in de meeste gevallen verplicht de afspraken met betrekking tot jullie kinderen vast te leggen in een ouderschapsplan. Als jullie gehuwd zijn, een geregistreerd partnerschap hebben en als het gaat om een verbreking samenleving waarbij jullie als ouders het gezamenlijk gezag hebben, is het opstellen van een ouderschapsplan verplicht. Het opstellen van een dergelijk plan geeft vaak stof tot nadenken over hoe jullie het na de scheiding voor je zien als het gaat om de kinderen. De invulling van jullie voortgezet ouderschap zagezegd. Niet langer als elkaars partner, maar als ouders van jullie kind(eren).

Zo is het van belang te bepalen bij wie het kind of de kinderen zijn of haar hoofdverblijf krijgen, dat wil zeggen op welk adres een kind wordt ingeschreven. Deze inschrijving heeft, naast uiteraard het morele gevoel, financiële consequenties (kinderbijslag, kindgebonden budget).

In het plan wordt verder vastgelegd hoe de omgangsregeling er na de scheiding uit komt te zien. Jullie kunnen bijvoorbeeld een co-ouderschap als uitgangspunt nemen, waarbij de tijd die jullie kind of kinderen bij ieder van jullie doorbrengen ongeveer gelijk is verdeeld, een min of meer standaard omgangsregeling vastleggen waarbij de kinderen een weekend per veertien dagen bij de niet verzorgende ouder verblijven of welke regeling dan ook maar wenselijk is.

Het ouderschapsplan omvat een aantal, min of meer voor de hand liggende en logische, onderwerpen. Naast het al genoemde hoofdverblijf en de invulling van de omgang worden er afspraken vastgelegd over de vakanties, verjaardagen, de kosten van de kinderen en hoe deze worden gedragen, de contacten met school, de informatievoorziening, voorgenomen verhuizingen etc.

Waar het gaat om de financiële afspraken kan het zinvol zijn om onder deskundige begeleiding na te denken over een voor jullie kind(eren) zo financieel gunstig scenario. In geval van een co-ouderschap is het bijvoorbeeld gebruikelijk een aparte rekening te openen waarvan de zogenoemde

verblijfoverstijgende kosten worden voldaan, dat wil zeggen de kosten die niet te maken hebben met het verblijf (eten, drinken, slapen etc.) bij 1 van de ouders. Op deze rekening wordt dan bijvoorbeeld de kinderbijslag gestort en waar mogelijk een aanvullende bedrag door 1 of beide ouders.

Wat dit laatste bedrag moet zijn, kan natuurlijk door jullie in overleg en kijkend naar de situatie van je kinderen en jullie zelf worden afgesproken, maar vaak wordt ook een alimentatieberekening gemaakt die vervolgens als uitgangspunt kan dienen voor de te maken afspraken.

Is er geen sprake van een co-ouderschap dan wordt meestal door de niet verzorgende ouder een bijdrage geleverd aan de verzorgende ouder voor, zoals dat heet, de kosten van verzorging en opvoeding (kinderalimentatie). Ook hier vormt een berekening vaak het uitgangspunt voor overleg en vastlegging.

Naar onze mening begint goed (voortgezet) ouderschap met goede communicatie. Is deze niet goed, dan kan er nog zo'n mooi en veel omvattend plan zijn, de ervaring leert dan dat uiteindelijk vaak de gang naar de rechter wordt gemaakt. Als de verstandhouding goed is, zou een ouderschapsplan in feite zelfs overbodig moeten zijn. In tegenstelling tot de juridische benadering die wij vaak zien, waarin het ouderschapsplan wordt gezien als een overeenkomst die moet kunnen worden afgedwongen (Wat in de praktijk niet zo is, zie hierna).

Wat vervolgens leidt tot complete boekwerken met de meeste gedetailleerde afspraken, zijn wij van mening dat het voldoende zou moeten zijn om een aantal basale en voor jullie belangrijke afspraken vast te leggen. Daarnaast ook eens na te denken over jullie specifieke relatie als ouders en met name de wijze waarop jullie communiceren. Wat werkt wel en wat werkt niet en wat zou daarin goed zijn om te benoemen in het plan?

Convenant

In het (echt)scheidingsconvenant worden de financiële gevolgen van jullie uiteengaan vastgelegd. Het is een financiële overeenkomst.

Gemeenschap van goederen

Zijn jullie in gemeenschap van goederen gehuwd of onder die condities een geregistreerd partnerschap aangegaan, dan moet deze gemeenschap van

goederen worden gescheiden en gedeeld. Oftewel alle zaken moeten worden verdeeld, vaak met als uitgangspunt dat deze verdeling zoveel mogelijk “in evenwicht is”. Zijn jullie voor 1 januari 2018 gehuwd en hebben jullie bij de notaris geen huwelijkse voorwaarden laten opstellen, dan geldt automatisch dat jullie in gemeenschap van goederen zijn gehuwd.

Uiteraard hebben jullie ieder je eigen, persoonlijke spullen (kleding, sieraden etc.) die niet in deze verdeling vallen. Verder zijn er uitzonderingen waar het gaat om schenkingen of nalatenschappen met een uitsluitingsclausule en zogenoemde verknochte goederen.

Woning en hypotheek

Belangrijkste vraag is vaak wat er met de woning moet gebeuren.

Huren jullie een woning dan zal 1 van jullie misschien het huurrecht willen overnemen. Vertrekken jullie beiden uit de woning dan is dit geen onderwerp van gesprek.

Hebben jullie een koopwoning dan zal er in veel gevallen in het kader van de aankoop er van een hypotheek zijn afgesloten. Vraag is dan wat de waarde is van de woning ten opzichte van de hoogte van de hypotheek, oftewel is er sprake van een overwaarde, onderwaarde of zijn waarde woning en hoogte hypotheek ongeveer in evenwicht?

De woning zal (juridisch gezien) moeten worden verdeeld. Dit kan op een aantal manieren: 1 van jullie neemt de woning (en de hypothecaire verplichting over) of de woning wordt verkocht. In sommige gevallen wordt besloten de woning voorlopig onverdeeld te laten. Bijvoorbeeld als er sprake is van een onderwaarde waarvan verwacht wordt dat deze over een aantal maanden of jaren niet meer zal bestaan, of om welke reden dan ook. Neemt 1 van jullie de woning over dan zullen er afspraken moeten worden gemaakt over de verdeling van de over-en of onderwaarde. Dit kan ook in combinatie met de verdeling van de overige vermogensbestanddelen (spaargeld, schulden, waarde van levensverzekeringen, beleggingen etc). Wordt de woning verkocht dan is het uitgangspunt dat de opbrengst of restschuld wordt verdeeld c.q. gedeeld.

Jullie zullen afspraken moeten maken over de betaling van de woonlasten tot het moment van overname door 1 van jullie of de levering na verkoop. Hierbij

is het van belang een aantal fiscale aspecten niet uit het oog te verliezen (aftrekbaarheid hypotheekrente, bijleenregeling etc).

Lees ook onze blog "[Koopwoning bij scheiding: de opties](#)" op onze website.

Onderneming

Is er sprake van een onderneming, dan valt (de waarde van) deze onderneming of de aandelen daarin, in de gemeenschap van goederen en zal dus moeten worden verdeeld. Soms is de waarde eenvoudig in onderling overleg vast te stellen aan de hand van de laatste jaarrekening(en). Soms ook is het zinvol dat een terzake deskundige (accountant of registervaluator) de waarde van de onderneming bepaald. Op het moment dat de waarde bekend is, vormt dit een uitgangspunt voor verder overleg over de verdeling. We besteden dan aandacht aan de vraag welke invloed betaling van de helft van deze waarde heeft op de continuïteit van de onderneming, met welke fiscale consequenties rekening moet worden gehouden en bijvoorbeeld of er voor de verdeling een financiering moet worden afgesloten en de gevolgen hiervan.

Huwelijkse voorwaarden

Zijn er huwelijkse voorwaarden opgesteld dan is het van belang om deze af te wikkelen in lijn met de afspraken die destijds bij de notaris zijn gemaakt. In algemene zin moet worden bepaald onder welk vermogensregime jullie zijn gehuwd.

Uitgangspunt is in veel gevallen dat iedere gemeenschap van goederen is uitgesloten. Vaak zien we echter dat zich in de loop der jaren toch een (zogenoemde eenvoudige) gemeenschap heeft gevormd, bijvoorbeeld doordat er een gemeenschappelijke woning is gekocht, niet meer te herleiden is wie welke inboedelgoederen heeft betaald etc. Deze gemeenschap moet dan worden verdeeld.

Van belang is daarnaast het antwoord op de vraag of er in de voorwaarden een zogenoemd periodiek verrekenbeding (met betrekking tot overgespaarde inkomsten) is opgenomen en met name of dit beding (jaarlijks) is nageleefd. Is dit niet het geval dan moet bekeken worden hoe en of er alsnog moet worden verrekend, wat een niet eenvoudige exercitie oplevert. Steeds vaker kennen huwelijkse voorwaarden om die reden een finaal verrekenbeding, waarbij bij

het einde van een huwelijk door echtscheiding wordt verrekend “als ware men in gemeenschap van goederen gehuwd”: alsof er een gemeenschap van goederen bestond dus. Soms zijn de voorwaarden opgesteld met het oog op een specifieke situatie en of vanuit een specifieke bedoeling en zijn er bijzondere afspraken gemaakt, waar naar moet worden gekeken.

Het afwikkelen van huwelijkse voorwaarden vergt in onze ogen de specifieke juridische kennis van een advocaat. Kennis die wij “in company” hebben.

Vanaf 1 januari 2018

Vanaf 1 januari 2018 wordt het huwelijksvermogensrecht ingrijpend gewijzigd. Voor alle huwelijken vanaf 1 januari 2018 geldt dat de zogenoemde beperkte gemeenschap van goederen de norm is. De algehele gemeenschap van goederen vervalst en kan alleen nog via huwelijkse voorwaarden worden vastgelegd. In de beperkte gemeenschap van goederen komt het er, kortgezegd, op neer dat al het vermogen en schulden opgebouwd voor de huwelijksdatum buiten de beperkte gemeenschap valt.

Alleen de bezittingen en schulden die voor het huwelijk al gemeenschappelijk waren of gedurende het huwelijk worden verkregen, vallen in de beperkte gemeenschap en moeten bij scheiding worden verdeeld. Het is dus verstandig voorafgaand aan het sluiten van het huwelijk goed vast te leggen wat als privé (vermogen en schulden) te beschouwen is.

Partneralimentatie

Het wettelijk uitgangspunt is dat je als ex-partners verplicht bent elkaar te onderhouden. In de praktijk komt het er op neer dat, uitgaande van een bepaalde welvaart tijdens het huwelijk, de partner met het laagste inkomen in sommige gevallen aanspraak kan maken op partneralimentatie. De verplichting tot het betalen van partneralimentatie geldt alleen bij een echtscheiding of een ontbinding van een geregistreerd partnerschap en duurt in principe 12 jaar.

In het kader van de gesprekken in het kader van de afwikkeling kan (net als bij kinderalimentatie) een berekening het uitgangspunt zijn voor verder overleg. Er zijn dan een aantal opties.

Uiteraard kan er (al dan niet naast kinderalimentatie) een bedrag worden bepaald wat de één aan de ander voldoet als partneralimentatie. Bij de

ontvanger is partneralimentatie belast voor de inkomstenbelasting, bij de betaler aftrekbaar.

Partneralimentatie kan ook worden afgekocht. Om een goede afweging te kunnen maken is het naar onze visie van belang om helder te hebben wat de ruimte is voor een bijdrage, maar ook wat de fiscale consequenties zijn van een afkoop.

Ook kan een afspraak worden gemaakt waarbij bijvoorbeeld de duur van de alimentatiebetaling wordt ingekort (of verlengd) ten opzichte van de wettelijke termijn.

Wij zien tenslotte steeds vaker dat, vooral bij tweeverdieners die ongeveer een gelijk inkomen hebben (of perspectieven richting de toekomst) over en weer afstand wordt gedaan van het recht om partneralimentatie te vragen.

Lees ook onze blog "[Partneralimentatie en echtscheiding](#)" op onze website. Lees ook onze blog "[Alimentatie in overleg?](#)" op onze website.

Pensioen

Ouderdompensioen wat jullie (over en weer) hebben opgebouwd tijdens jullie huwelijk of geregistreerd partnerschap zou op basis van de wet moeten worden verdeeld, dus in de verhouding 50%/50%. Let wel: het gaat dus alleen om pensioen dat is opgebouwd tijdens de huwelijkse periode. Uitbetaling vindt dan plaats zodra de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt. In huwelijkse voorwaarden worden ten aanzien van ouderdompensioen soms afspraken vastgelegd die dan in geval van scheiding leidend zijn. Als je samenwonend was, hoeft ouderdompensioen niet verdeeld te worden.

Uitgaande van een huwelijk, kunnen jullie in onderling overleg afwijken van het uitgangspunt dat ouderdompensioen moet worden verdeeld. Je kunt bijvoorbeeld afspreken dat de pensioenen volgens een ander percentage worden verdeeld, pensioen kan worden afgekocht of bijvoorbeeld worden verrekend met een ander vermogensbestanddeel of jullie kunnen helemaal afzien van verdeling en dus ieder je eigen pensioen houden.

Pensioenverdeling, met name als er bij meerdere pensioenverzekeraars pensioen is opgebouwd, kan soms een ondoorzichtige materie zijn. Wij vinden

het van belang dat, waar nodig een pensioenskundige wordt ingeschakeld om de opties en (fiscale) gevolgen daarvan helder uiteen te zetten.

Naast ouderdomspensioen moet er nog aandacht worden besteed aan het nabestaanden of bijzonder partnerpensioen. In de meeste pensioenregelingen zal naast ouderdomspensioen ook een aanspraak op nabestaandenpensioen bestaan voor de ex-partner. Het is een uitkering die wordt ontvangen na overlijden van de ex-partner die het ouderdomspensioen heeft opgebouwd.

Samenwonenden

Ook als jullie niet gehuwd zijn en geen geregistreerd partnerschap zijn aangegaan, is het verstandig de noodzakelijke afspraken vast te leggen. Mochten jullie op enig moment een samenlevingsovereenkomst hebben gesloten dan zullen in deze overeenkomst misschien richtlijnen zijn opgenomen voor het geval jullie uit elkaar zouden gaan. Vaak wordt in een samenlevingsovereenkomst iets vastgelegd over woning, pensioen en kosten van de huishouding.

Los van de vraag of er een samenlevingsovereenkomst is opgesteld, zal er gedurende jullie samenleving misschien een zogenoemde eenvoudige gemeenschap van goederen zijn ontstaan: zaken waarvan jullie samen eigenaar zijn, bijvoorbeeld een woning, gezamenlijk spaargeld, huisraad en inboedel betaald van een gezamenlijke rekening etc.

4. Afwikkeling

Bekrachtiging

Als alle afspraken zijn gemaakt, vastgelegd en ondertekend is het de vraag wat er verder nog moet gebeuren. Zijn jullie niet gehuwd of geregistreerd partner dan kan het van belang zijn de gemaakte afspraken te laten bekrachtigen door een rechter. Per situatie zullen we met jullie bespreken en jullie adviseren of dit wenselijk is. Hebben jullie een geregistreerd partnerschap zonder kinderen dan kan het partnerschap zonder tussenkomst van de rechter worden ontbonden. Ook hier geldt dat het soms verstandig kan zijn gemaakte afspraken te laten bekrachtigen.

Zijn jullie gehuwd of hebben jullie een geregistreerd partnerschap en kinderen, dan moet er een verzoek tot ontbinding van het huwelijk en partnerschap worden ingediend bij de rechtbank. Dit verzoek moet worden ingediend door een advocaat. Het ouderschapsplan en convenant worden meegestuurd met het verzoek aan de rechtbank de gemaakte afspraken te bekrachtigen. Kinderen ouder dan 12 krijgen van de rechtbank een oproep om hun mening te geven naar aanleiding van het ouderschapsplan.

Na een aantal weken “spreekt” de rechtbank de echtscheiding (of ontbinding) uit in de vorm van een schriftelijke beschikking. Deze beschikking moet nog worden ingeschreven in de daarvoor bestemde registers van de gemeente waar jullie gehuwd zijn (of waar het geregistreerd partnerschap is ingeschreven) waarna de ontbinding van jullie huwelijk (of geregistreerd partnerschap) een feit is. De inschrijving verzorgen wij.

Meestal is het verstandig om de gemaakte afspraken na verloop van tijd te evalueren. Dit geldt vooral als er kinderen zijn of als er gedurende een bepaalde tijd nog financiële afspraken moeten worden uitgevoerd (verkoop van de woning, alimentatie etc.). Situaties veranderen en alleen al het tijdsverloop zorgt soms voor veranderende inzichten.

Vaak wordt afgesproken na verloop van tijd of in geval van een wijziging in de omstandigheden met elkaar te “gaan zitten” om te bekijken of de gemaakte afspraken zouden moeten worden aangepast. Soms is het dan goed een beroep te doen op jullie mediator.

Wat nu als het niet lukt om afspraken te maken?

Als het niet lukt samen aan tafel te schuiven voor een gesprek over de gevolgen van jullie uiteengaan, of in het (overigens zeldzame) geval dat de mediation spaak loopt, zal er in de meeste gevallen toch moeten worden afgewikkeld. De meest logische stap is dan om een advocaat in te schakelen die jouw belangen eenzijdig gaat behartigen. Deze advocaat zal dan normaal gesproken altijd nog met jou bespreken of er alsnog een overlegsituatie kan worden gecreëerd. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot een gesprek met je toekomstige ex-partner en zijn of haar advocaat of alsnog tot een mediationtraject waar bijvoorbeeld ook de advocaten (al dan niet op de achtergrond) bij worden betrokken. Mocht dit niet

lukken of geen optie zijn, dan zullen de te regelen zaken worden voorgelegd aan de rechter die de “knopen zal doorhakken”.

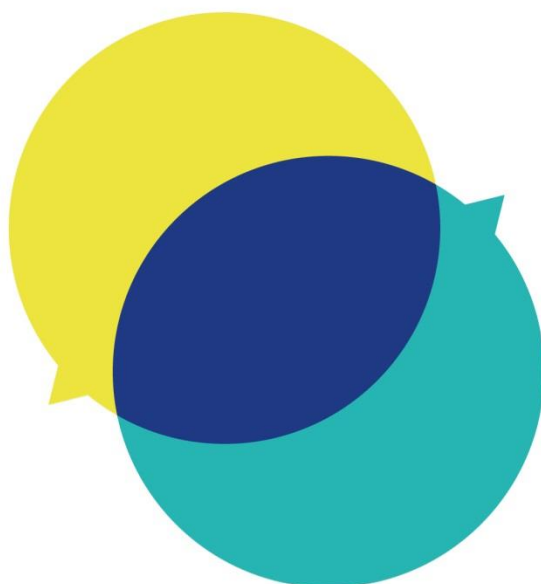
Epiloog

Zoals gezegd hebben we geprobeerd je met dit e-book inzicht te geven in de gang van zaken rondom een scheiding. Op www.mediationcompany.nl vind je over de diverse onderwerpen meer en uitgebreidere informatie, maar heb je nog vragen neem dan contact met ons op. We staan voor je klaar.

Jacco de Graaf

Mark Grissen

You got company.

**mediation
company**